TEKNISKT PM
BILAGA 1: PM LANDSKAP

Inför markanvisning
14 februari 2020

HÖGSÄTRA

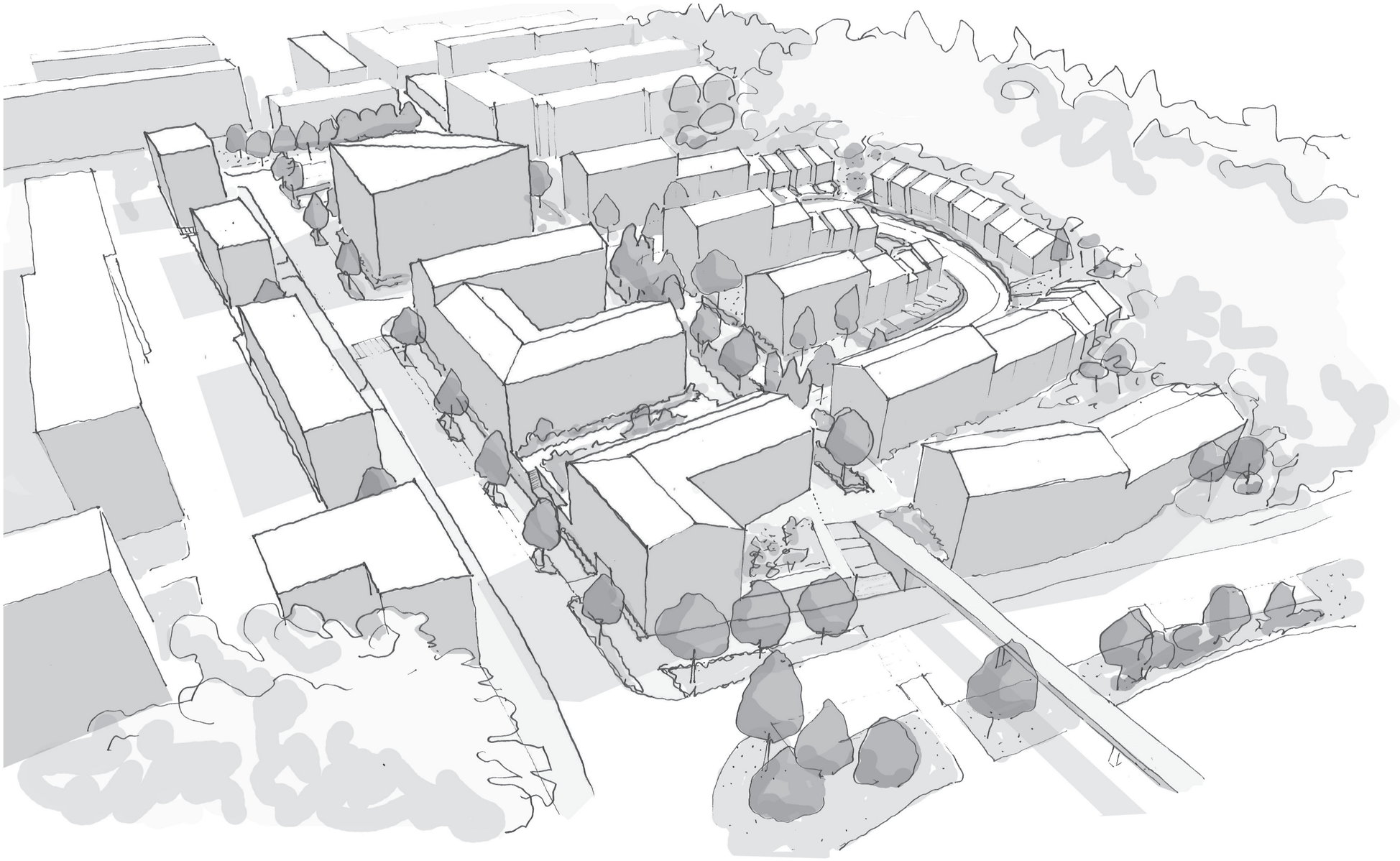

ÖVERSIKT

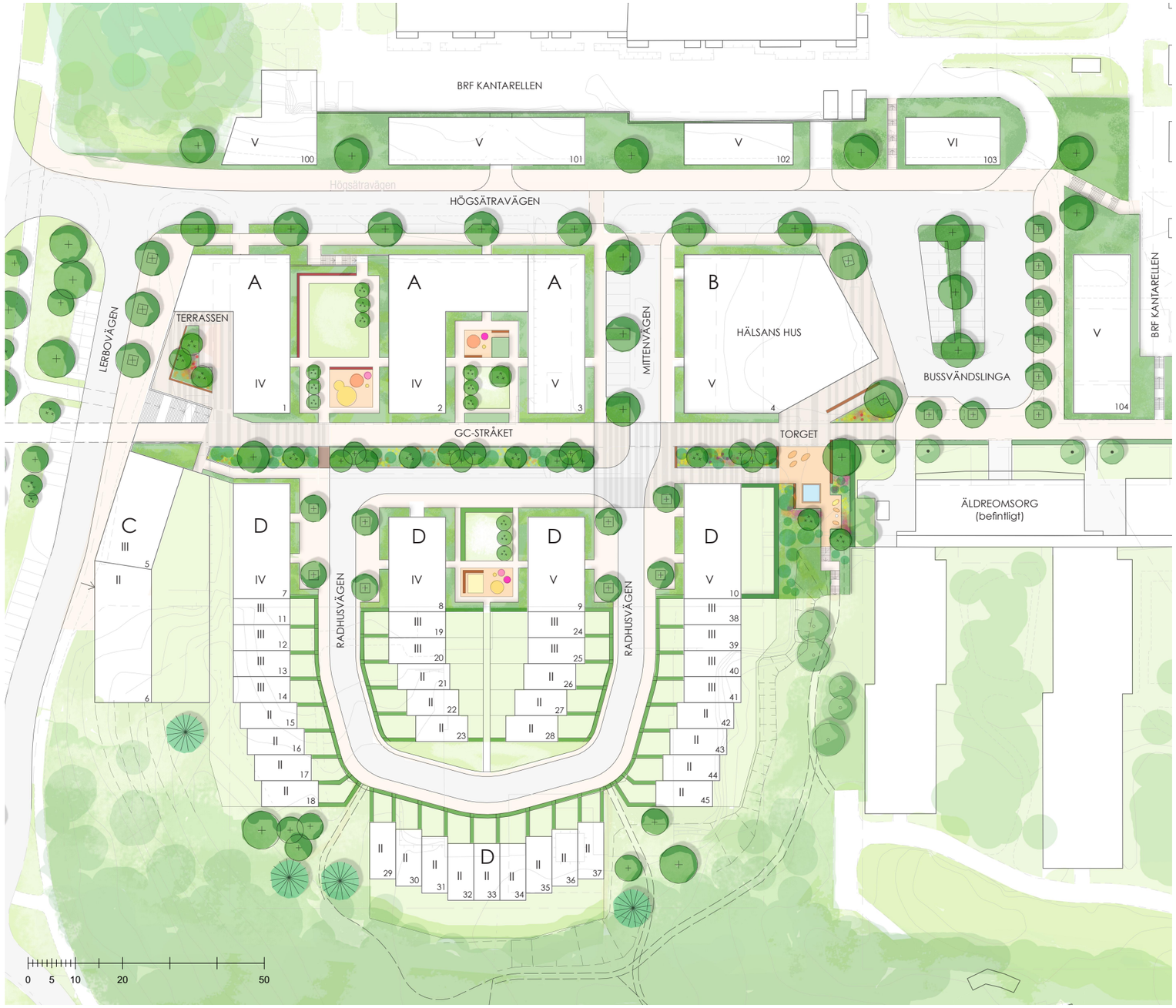

Situationsplan med kvartersbenämning, våningsantal och husnumrering

Illustration: Sanna Jonsson Buttery, Ramboll

GRÖNT SAMMANHANG

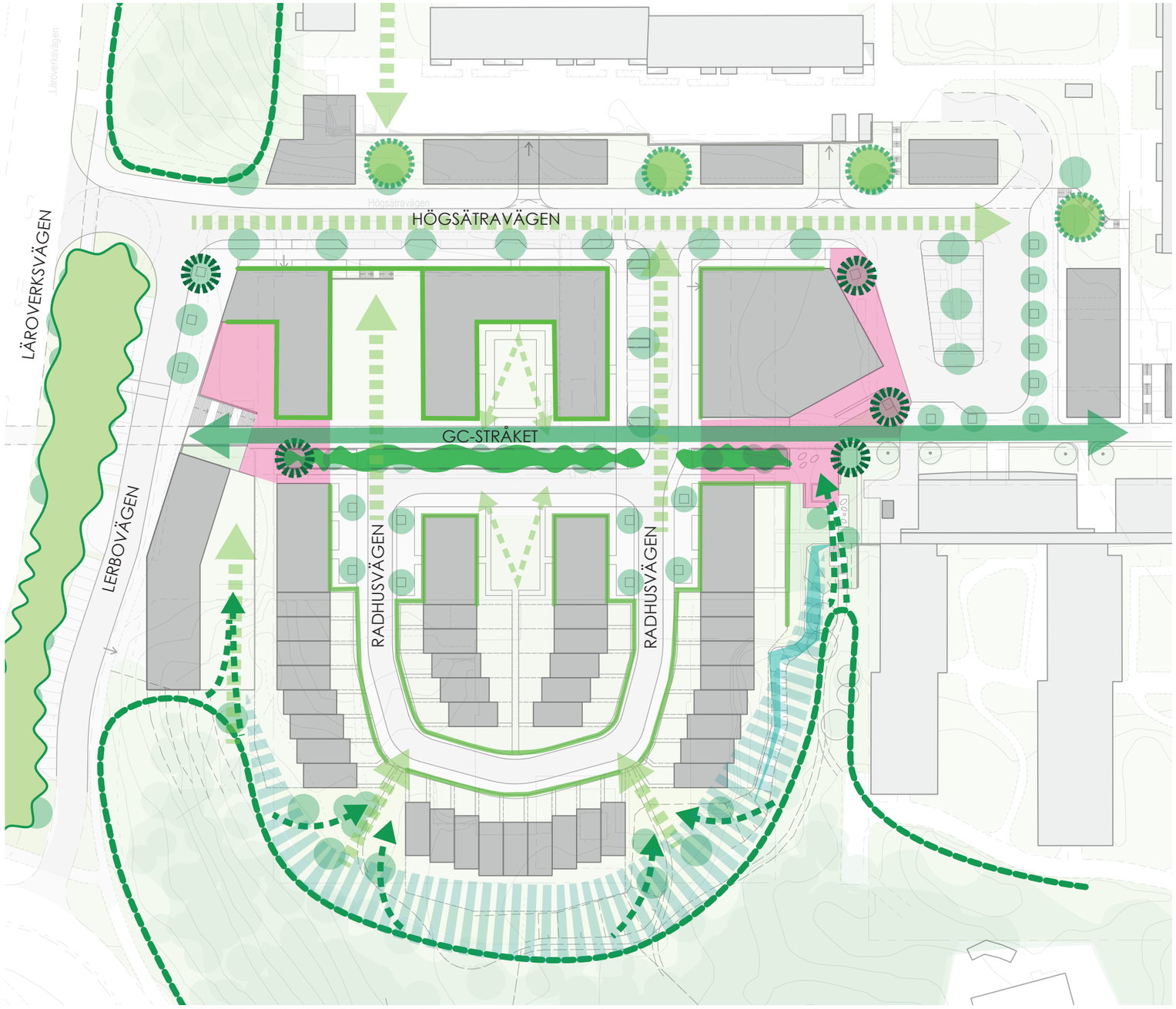

- Siktlinjer avslutas i grönska
- Träd markerar platser
- Grön förgårdsmark
- Visuell koppling till grönska
- Koppling till stråk i befintlig skogsvegetation
- Tydligt grönt stråk
- Linjär plantering
- Skärmplantering med grön, öppen dagvattenhantering
- Ny bebyggelse ska anpassas till befintlig natur, eventuell höjdanpassning görs med omsorg
- Mötesplatser

Grönska, både ny och bevarad, används för att göra Högsätra till ett område med stark, grön karaktär. Nya träd-, busk- och perennplanteringar inom området hjälper till att skapa fin övergång mellan byggnadsvolymer och marknivå, och blir också en del av dagvattensystemet.

Högsätravägen förses med gatuträd som i storlek och form passar med husvolymerna och det skuggiga läget. Kring bussvändslingan och mellan de centrala parkeringarna, skapar trädplantering volym och ramar in ytan.

Bebyggelsen anpassas så att släpp för ljus och grönska skapas med gröna bostadsgårdar som vetter mot gång- och cykelstråket.

I söder ligger en skogsbevuxen höjd som genomkorsas av stigar och gångvägar. Förslaget har anpassats för att bevara så mycket av detta som möjligt.

Längs radhusvägen är visuell kontakt med den befintliga skogsvegetationen ett viktigt inslag. Släppen i byggnaderna möjliggör också koppling till det befintliga nätet av stigar som i sin tur leder till både förskolan, grundskolan och idrottsområdet i öster.

Höjdskillnaderna mot skogsområdet, särskilt i öster, är avsevärda. Även om projekterad mark i denna del av området ligger högre än befintlig mark, så kommer branta nivåskillnader längs fastighetsgräns behöva tas om hand på ett bra sätt.

Souterränghus och terrasserade trädgårdar är ett par exempel på möjligheter som bör övervägas för att säkerställa trädgårdarnas kvalitet.

I väster föreslås gräsytan mellan Lerbovägen och Läroverksvägen planteras så att Lerbovägen ges mer karaktär av lokalgata, och skapa bättre förhållande för de entréer som placeras mot gatan. I denna yta föreslås också öppen dagvattenhantering i form av svackdike eller andra översilningsytor.

GESTALTNINGSPRINCIPER

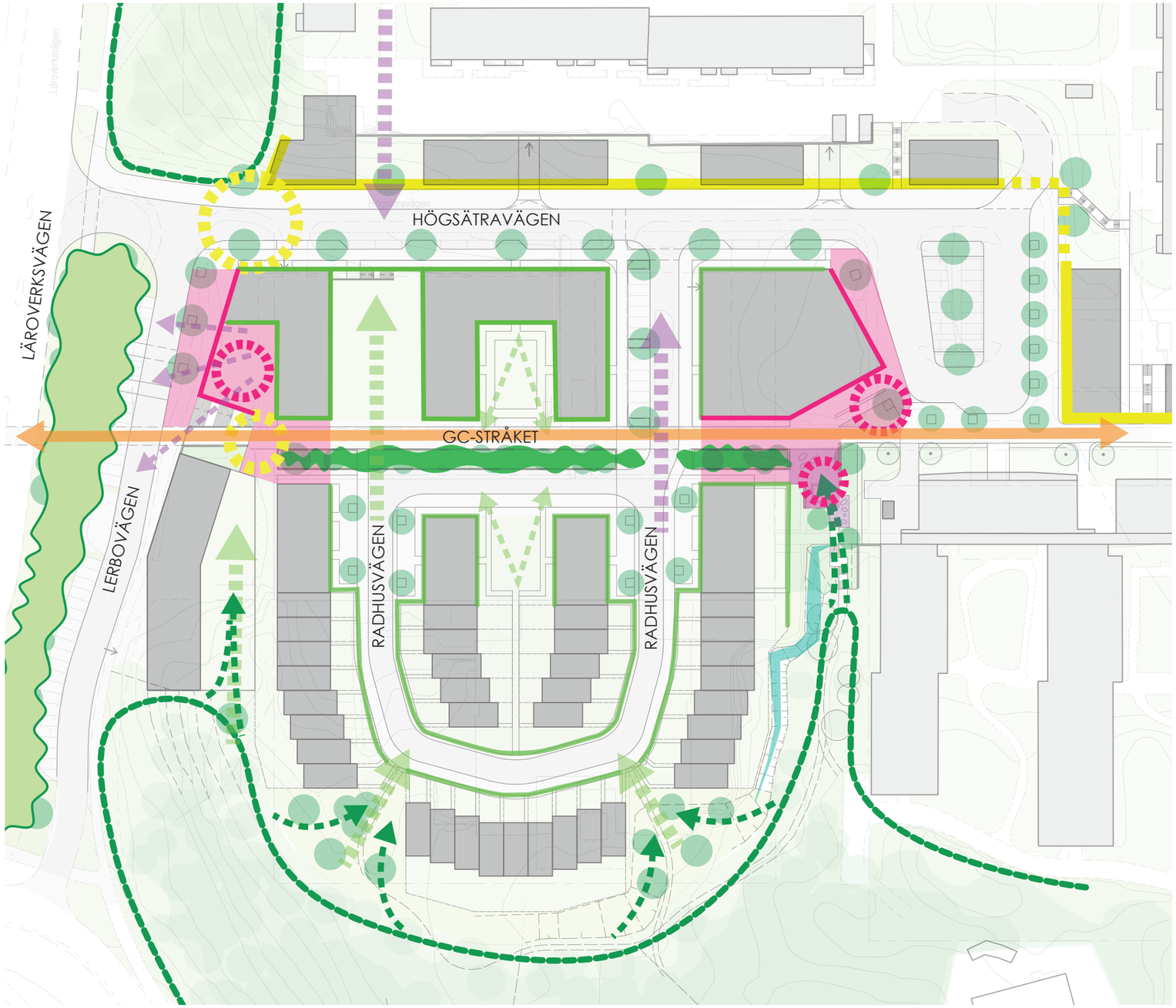

- Omsorg om att skapa välkomnande entréer till området
- Nod, händelse
- Mötesplatser, fokus för höga ambitioner i materialval och gestaltning
- Göra Högsätravägen till ett tvåsidigt gaturum
- Aktiva fasader, lokaler i bottenplan
- Grön förgårdsmark, grönska längs fastighetsgräns
- Visuell koppling till grönska
- Genomgående siktilinje
- Koppling till stråk i befintlig skogsvegetation
- Viktigt öst-västligt GC-stråk
- Tydligt grönt stråk
- Skärmplantering med grön öppen dagvattenhantering

Omsorg läggs på att skapa gröna gaturum, samt mötesplatser och entréer av hög kvalitet.

Det östvästliga gång- och cykelstråket är en viktig del av Högsätras infrastruktur. De viktiga funktioner och entréer som finns inom området samlas därför i punkter längs detta stråk. Detta inkluderar torget i anslutning till Hälsans Hus och busshållplatsen i öster, samt terrassen och trappan in väster. Detta är punkter där mycket händer och mycket människor passerar, vilket bidrar till att skapa intressanta platser.

Kvartersstrukturen har anpassats till omgivningen, både omgivande befintlig kvartersstruktur och befintlig topografi och naturvärden, samt utformats för att skapa en logiska stråk mellan tydliga målpunkter.

Längs Högsätravägen döljer byggnadsvolymer den befintliga muren, och hjälper till att göra Högsätravägen till ett tydligt avgränsat gaturum.

REFERENSBILDER

Generösa ytor för gående och cyklister

Gröna mötesplatser

”Play on the way”, små informella lekmöjligheter skapas längs stråk och platser

Informell plantering avskärmar GC-stråket från lokalgatan

Funktioner och mötesplatser koncentreras längs GC-stråket

Grön förgårdsmark av hög kvalitet bidrar till gröna gaturum

ILLUSTRATIONSPLAN

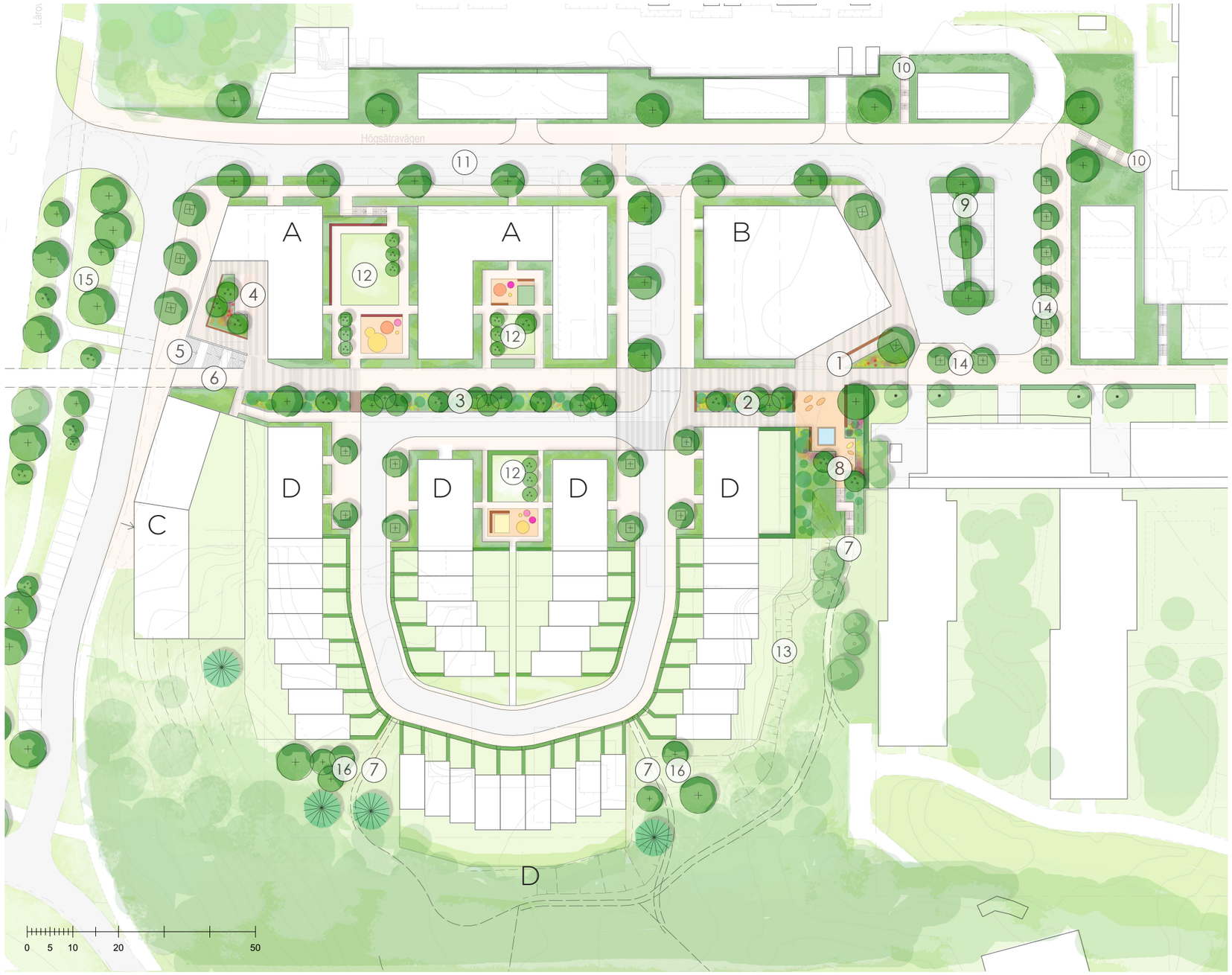

1. Torget med sittplatser, finplantering och fontän
2. Linjär finplantering
3. Linjär dagvattenplantering ger gång- och cykelstråket tydlig grön karaktär
4. Terrassen öppnar området visuellt utåt och bildar en attraktiv plats i västerläge
5. Generös trappa skapar entré till området
6. Befintlig gång- och cykelbro. Brofästet anpassas till den nya bebyggelsen
7. Koppling till skogsområdet via stigar, vid behov anpassas passagerna till miljöstationer
8. Minipark i anslutning till torget, med småskalig lek och koppling till skogen bakom. Höjdskillnader kan med fördel utnyttjas till att skapa lekfulla landformer
9. Bussvändslingan med central dagvattenplantering och parkeringar
10. Trappor upp till BRF Kantarellens område
11. Högsätravägen förses med träd- och buskplantering
12. Gröna bostadsgårdar öppnar sig mot det offentliga rummet
13. Bergskärning, stödmur eller branta lutningar längs tomtgräns tas om hand och används som en tillgång
14. Cykelparkeringar placeras mellan träd
15. Skärmplantering mellan Lerbovägen och Läroverksvägen hyser också öppen, grön dagvattenhantering
16. Miljöstation, exakt placering och utbredning fastställs i samråd med Lidingö Kommun.

REFERENSBILDER

Planteringar och sittplatser i anslutning till funktioner och händelser

Lekfulla inslag i stadsmiljön

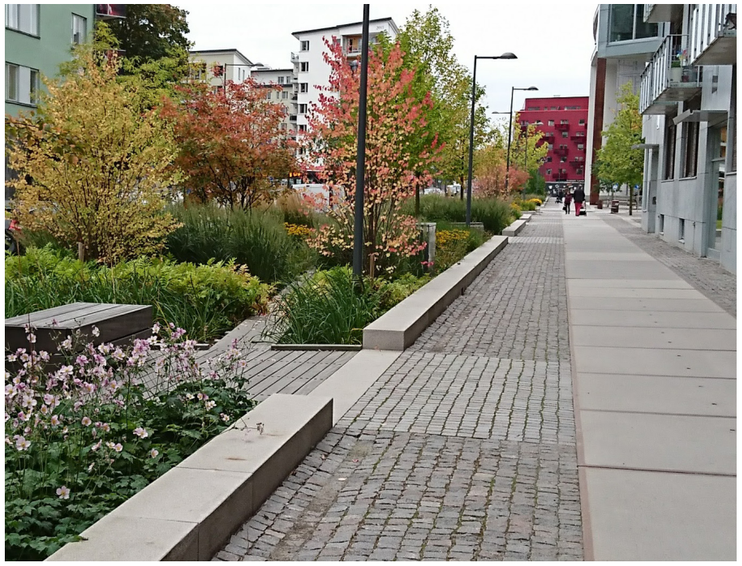

Planteringar bidrar med färg och form till gaturummet

Bostadsgårdar utformas med mycket grönt och bidrar till stadsrummets grönska

Gaturum som vistelseutrymmen

Lekmöjlighet i dagvattenplantering

KVARTERSMARK

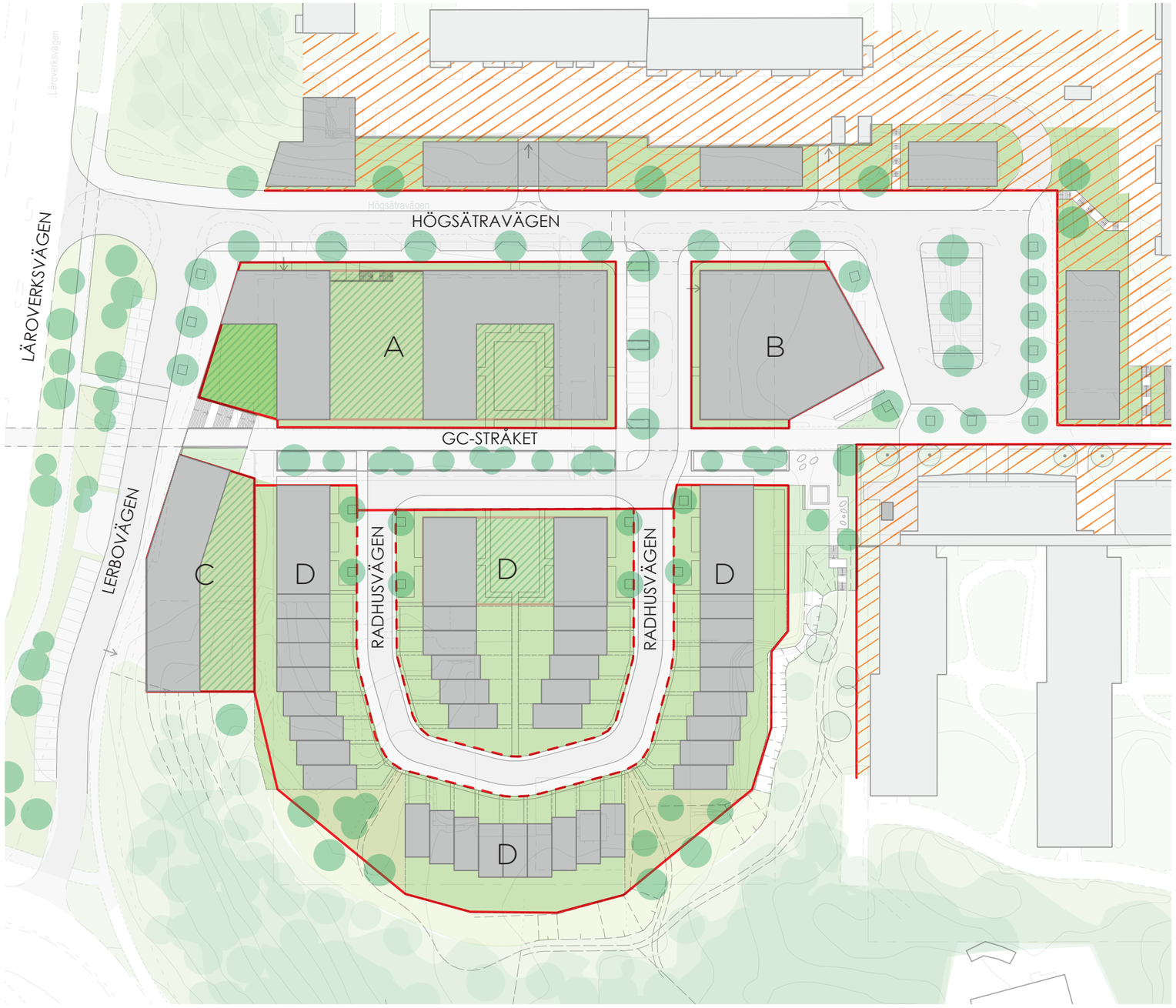

- Föreslagen fastighetsgräns
- Kvartersmark på bjälklag
- Kvartersmark/förgårdsmark
- Angränsande fastigheter
- Terrassen, kvartersmark på bjälklag

Bostadsgårdarna utformas omsorgsfullt och ska tillgodose de boendes behov av utomhusyta för lek, samvaro och vila samt innehålla funktioner såsom exempelvis cykelparkering och dagvattenhantering.

Växtmaterial som används är robust, lämpligt för de förhållanden som bostadsgården ger, och utvalt med tanke på årstidernas växlingar; att ge glädje året om i form av blomning, bladverk av olika form och textur, och vacker bark. Lådor för gemensam odling är en möjlighet.

Gården intill gång- och cykelbrons brofäste, ”Terassen”, som vetter mot Lerbovägen, bör med fördel vara tillgänglig för allmänheten och utformas med tanke på detta. Gestaltningen blir därför mer med karaktären av en allmän plats. Café eller annan verksamhet kan med fördel övervägas i detta läge.

I de gårdar som ligger på bjälklag är det lämpligt att plantera mindre, flerstammiga träd som trots sin storlek ändå ger generös volym och skugga. Upphöjda planteringsbäddar ger möjlighet till informella sittplatser längs planteringarnas kanter samt bidrar till att gårdsmiljön i och med höjdskillnader kan upplevas mer intressant.

Dagvatten som genereras på fastigheten, ska renas och fördröjas inom fastighetsmark. Detta ställer krav på bostadsgårdarnas utformning, både i konstruktion av bjälklag och uppbyggnad av växtbäddar. Det är därför viktigt att detta kommer med på ett tidigt skede.

Se Kapitel 3 Dagvatten samt separat Dagvattenutredning.

REFERENSBILDER

Radhusgata med häckar och parkering på förgårdsmark

Cykelparkering på förgårdsmark

Dagvattenhantering i bostadsgård på bjälklag

Förgårdsmark planteras med buskar och perenner, samt träd i så stor utsträckning som möjligt

Dagvattenhantering som ett starkt visuellt inslag i bostadsgårdens miljö

TRAFIK OCH FUNKTIONER

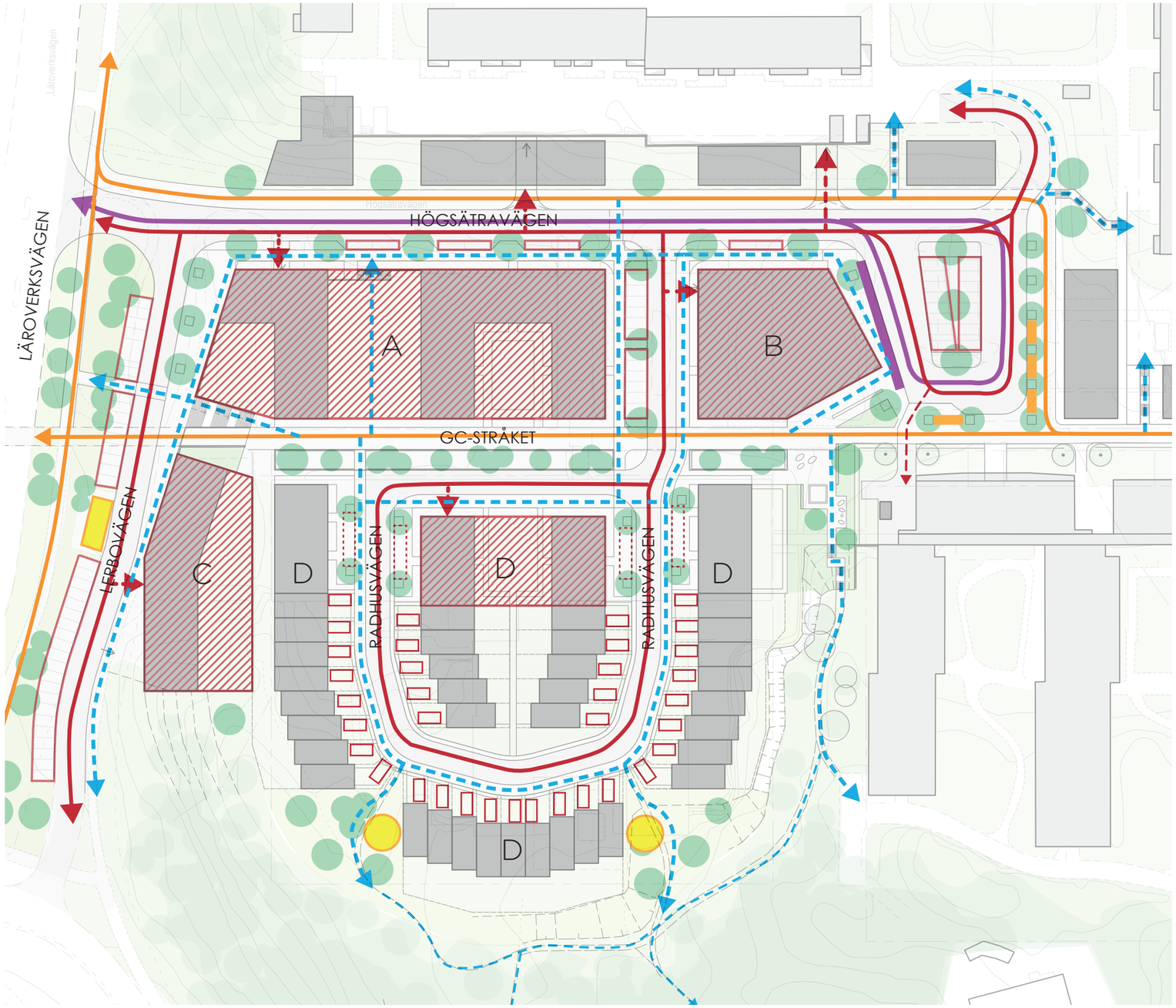

- Gående
- Gång och cykel
- Bil och nyttotrafik
- Buss
- Busshållplats
- Möjligt parkeringsgarage
- Infart till parkeringsgarage
- Markparkering
- Möjlig parkering/angöring på kvartersmark
- Cykelparkering
- Befintlig Återvinningscentral
- Möjlig placering av sophantering på kvartersmark, exakt placering och utbredning ej fastställd

För detaljer gällande angöring, trafik, sophantering och andra funktioner se kapitel 2 Trafik, Gata och Parkering.

REFERENSBILDER GATURUM

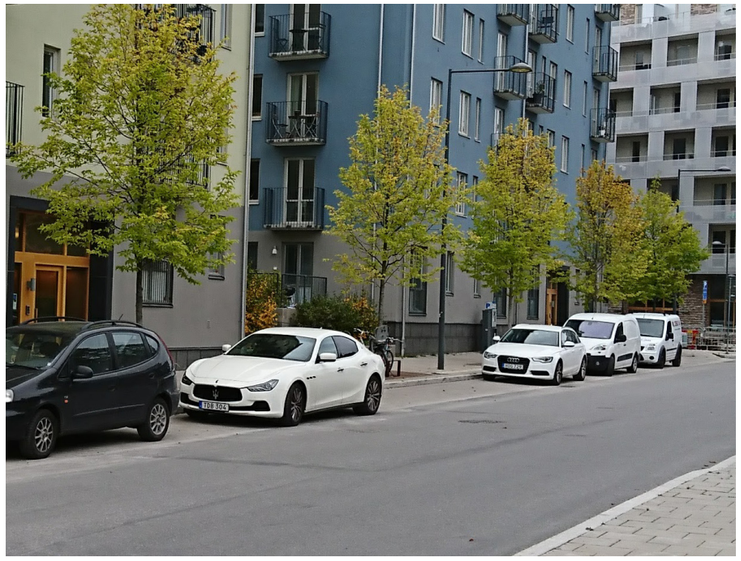

Högsätravägen, med formell trädplantering och kantstensparkering

Radhusvägens grönska utgörs främst av förgårdsmark

Trappa upp till skogsområde med skogsinspirerad perennplantering

Torget blir en livfull punkt där många aktiviteter samlas, både sociala och logistiska

Gång- och cykelstråket blir ett centralt grönt stråk genom området

Garageinfarter som korsar gång- och cykelbanor bör utformas så att gående tydligt har företräde

VÄXTBÄDDSTYPOLOGIER

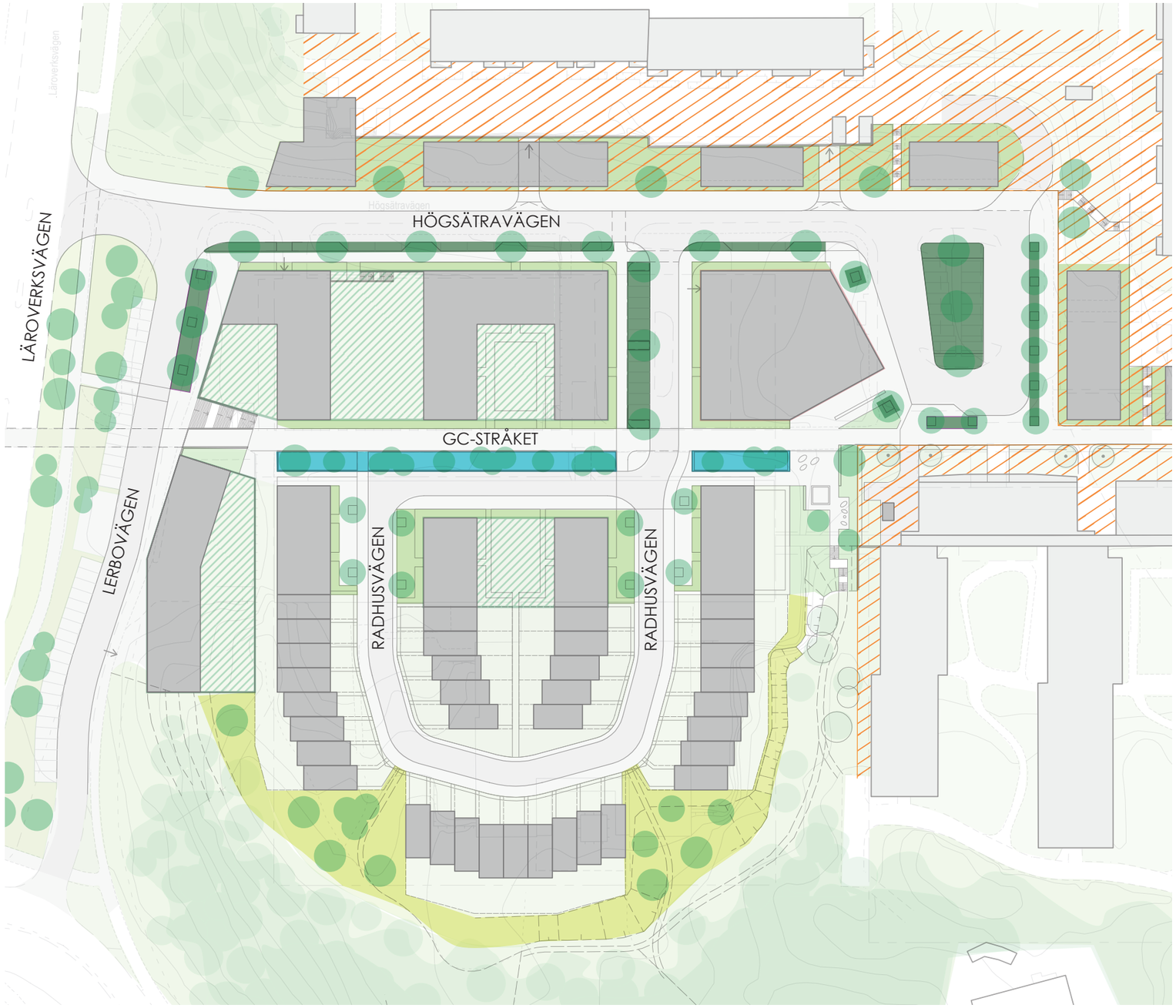

- Regnbädd
- Skelettjord
- Kvartersmark på bjälklag
- Naturlik plantering
- Angränsande fastigheter

För detaljer gällande dagvattenhantering, se kapitel 3 Dagvatten samt separat dagvattenutredning.

Principillustration nedsänkt dagvattenplantering

Stilfull dagvattenplantering i Uppsala, främst med perenner och gräs

Informell karaktär på dagvattenplantering i stadsmiljö med ängsmarkvegetation

Träd i hårdgjord miljö, med växtbäddar av skelettjord

Exempel på frodig regnbäddsvegetation

Upphöjda växtbäddar i bostadsgård på bjälklag

PLANTERINGSTRATEGI, TRÄD

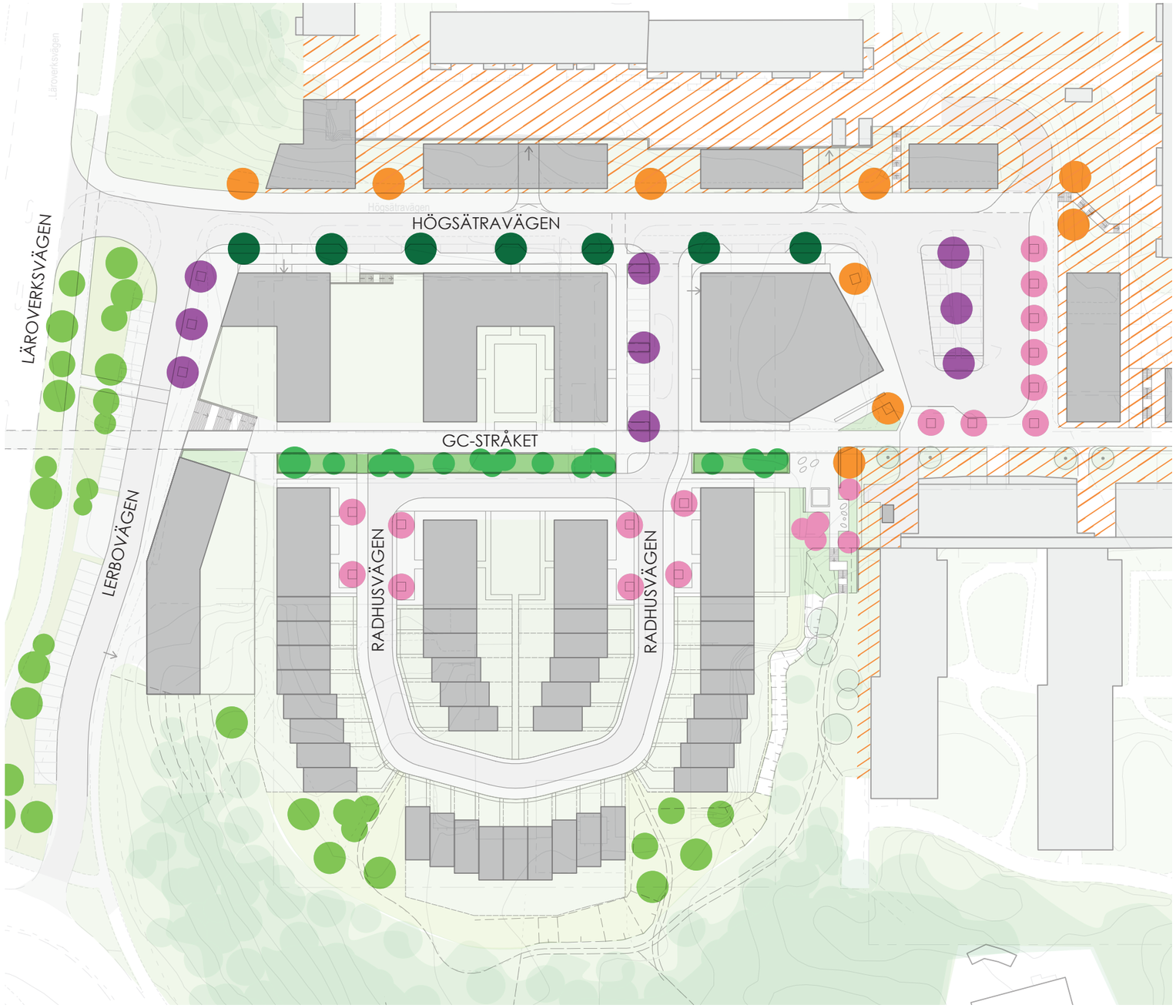

- Karaktärsträd
- Alléträd
- Större gatuträd
- Regnbädd
- Mindre gatuträd
- Skärm- och skogsnära trädplantering

Trädplantering används för att ge olika karaktär till gator och ytor, samt markera platser. Träden kan delas in i olika grupper utifrån uttryck och funktion i området.

För alléträd och större gatuträd väljs arter gärna med lite stramare karaktär och regelbundna, relativt smala kronor.

Karaktärsträd markerar platser inom området, dessa kan vara träd med mer ”uttalad personlighet”, med tydlig karaktär och habitus.

De mindre gatuträden är kompaktare arter som med blommor, bär eller vacker bark lämpar sig särskilt väl för ytor där man kommer nära och kan njuta av dessa egenskaper, så som kvartersmark, Torget och längs gångstråk.

För regnbädden föreslås ett större antal arter, för att ge en plantering i många skikt, och med varierad karaktär.

TRÄD, EXEMPEL PÅ ARTER

Alléträd, större gatuträd

Avenbok - Carpinus betulus `Carin`E

Skogslind Tilia cordata `Rancho'

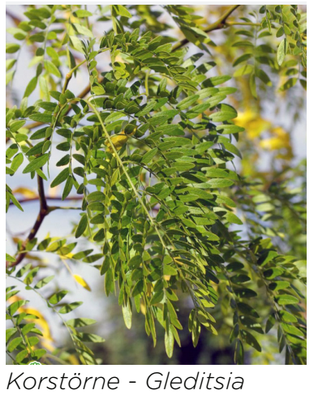

Korstörne - Gleditsia triacanthos `Skyline`

Regnbädd

Asklönn - Acer negundo Fk Alnarp E

Katalpa - Catalpa bignonioides

Kinesisk sekvoja - Metasequoia glyptostroboides

Mindre gatuträd

Freemanlönn - Acer x freemanii

Prydnadsrönn Sorbus `Rosmari`E

Flikbladig gråal - Alnus incana `Laciniata`

Näverhägg - Prunus maackii `Amber beauty`

Asklönn - Acer negundo

Bergkörsbär - Prunus sargentii `Rancho`

Karaktärsträd

Tulpanträd Liriodendron tulipifera

Mannaask - Fraxinus ornus

Blodlönn - Acer platanoides 'Royal Red'

Inhemska träd

Skogslönn - Acer platanoides

Skogsek - Quercus robur

Vårtbjörk - Betula pendula

PLANTERINGSTRATEGI

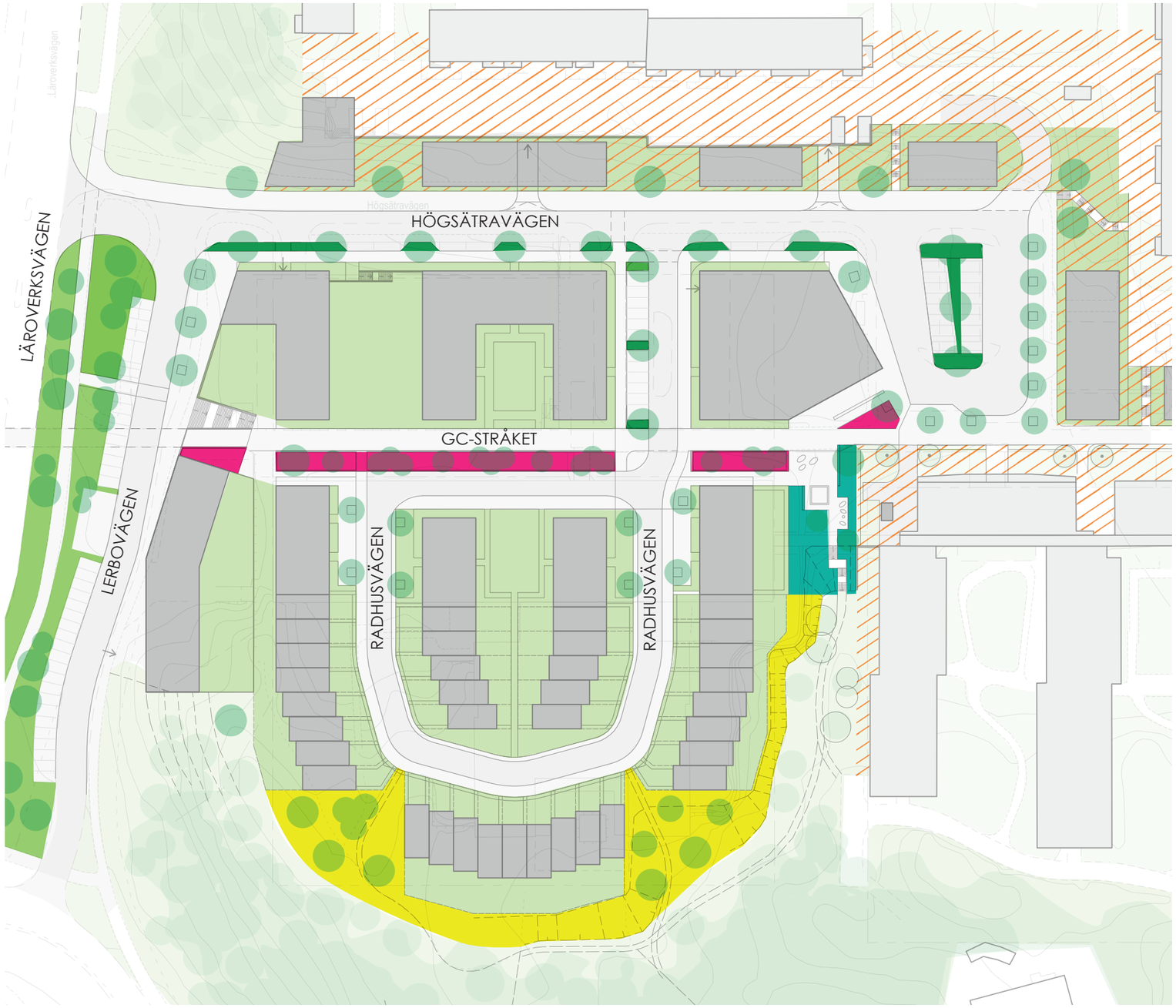

- Regnbädd och finplantering
- Gatuplantering
- Leknära parkplantering
- I anslutning till befintlig naturmark
- Skärmplantering
- Förgårdsmark/Kvartersmark
- Bostadsrättsföreningen Kantarellen

Växtmaterialet är robust, lämpligt för respektive förhållande, och utvalt med tanke på årstidernas växlingar; att ge glädje året om i form av blomning, bladverk av olika form, höstfärg och vacker bark.

Planteringar i skogsnära lägen ges med fördel en mer naturlik karaktär, med tyngd på inhemska arter och biologisk mångfald.

BUSKAR OCH PERENNER, EXEMPEL PÅ ARTER

Regnbädd

Gatuplanteringar

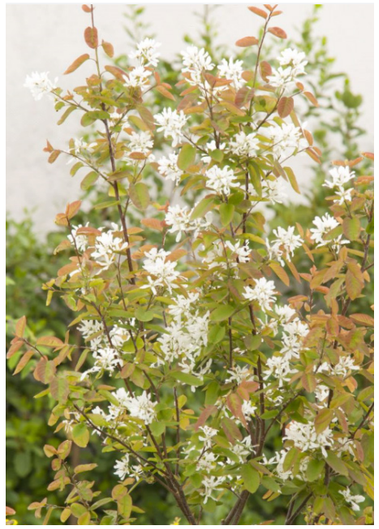

Kopparhäggmispel- Amelanchier laevis fk Bäcklösa E

Svartbjörk (dvärgform) - Betula nigra `Little king`

Syrenhortensia - Hydrangea paniculata `Great Star`

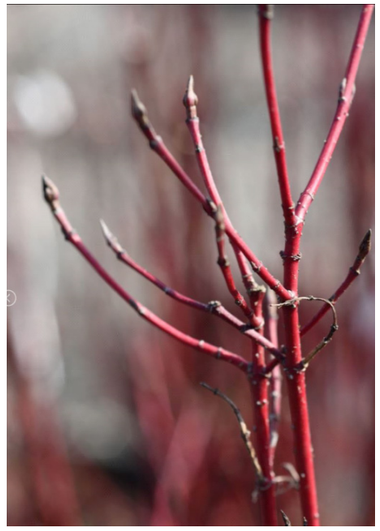

Videkornell - Cornus sericea `Firedance`

Balkanbergtall - Pinus mugo var. pumilio fk Sauherad

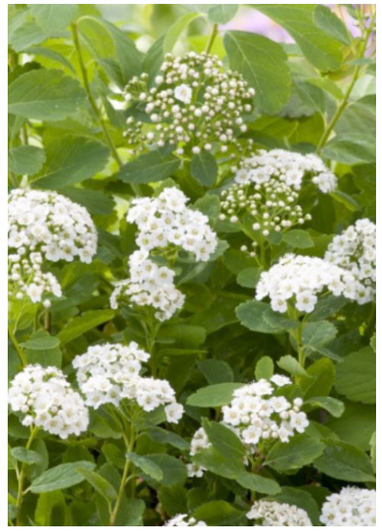

Spirea betulifolia 'Tor E'

Glansmiskantus - Miscantuhus sinensis `Kleine Fontäne`

Höstanemon - Anemone tomentosa `Robustissima`

Vit skogsaster - Eurybia divaricata`

Jättedaggkåpa - Alchemilla mollis

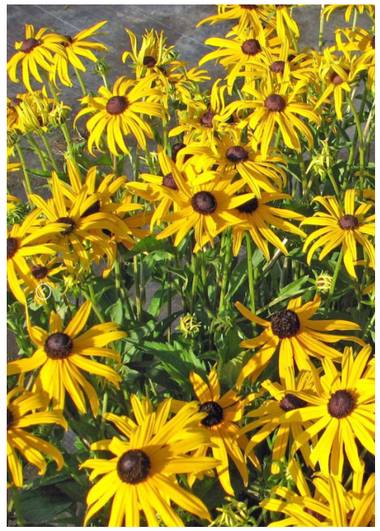

Strålrudbeckia - Rudbeckia fulgida var. sullivantii `Goldsturm`

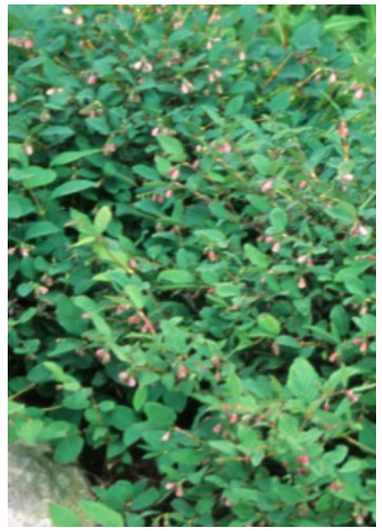

Symphoricarus albus 'Arvid E'

BROFÄSTET

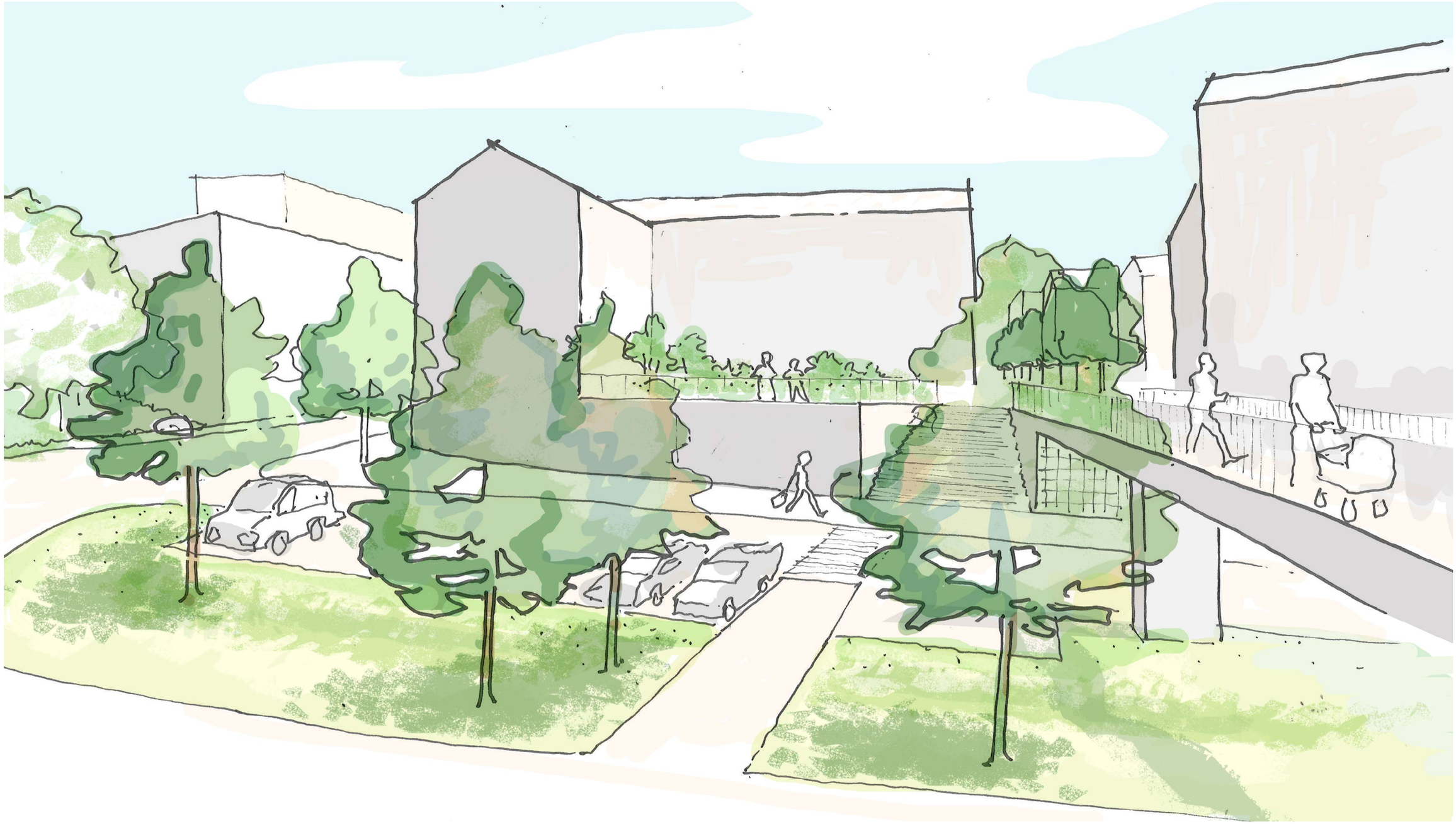

Illustration: Sanna Jonsson Buttery, Ramboll

Den befintliga GC-bron föreslås behållas, då den ligger i gång- och cykelstråkets förlängning och utgör en direkt koppling till Lidingöbanan och Larsbergs Station.

Brofästet föreslås rivas och/eller byggas in för att anpassa bron till den nya bebyggelsen och undvika otrygga miljöer. Ytterligare utredningar behövs för att utröna hur brofästet bäst hanteras. Se kapitel 4 Bro - Byggnadsverk för detaljer.

Den befintliga trappan rivs och ersätts med en bred trappa i brons längdrikting. Detta erbjuder en generösare och tryggare passage upp till området från Lerbovägen. Omsorg om utformningen av fasaderna som omsluter brofästet och trappan är viktigt för att skapa ett välkomnande intryck.

Ovanför trappan formas en plats i västerläge i nivå med bron. Denna terrass ligger inom kvartersmark, men på grund av sitt läge har den förutsättningar att bli en attraktiv plats inom området.

På gatunivå landar trappan i en generös trottoar längs Lerbovägen. Tillsammans med lokaler i bottenvåningen på byggnaden i hörnet med Högsätravägen, skapas här en liten entréplats.

Vegetationen mellan Lerbovägen och Läroverksvägen föreslås förstärkas, för att stärka Lerbovägens karaktär av lokalgata. Att separera Lerbovägen från Läroverksvägen och Södra Kungsvägens trafiklösningar skapa också ett bättre klimat för entréer längs Lerbovägen.

I denna yta föreslås också öppen, grön dagvattenhantering. Planteringar måste samordnas med denna beroende på typ och utbredning.

HÖGSÄTRAVÄGEN

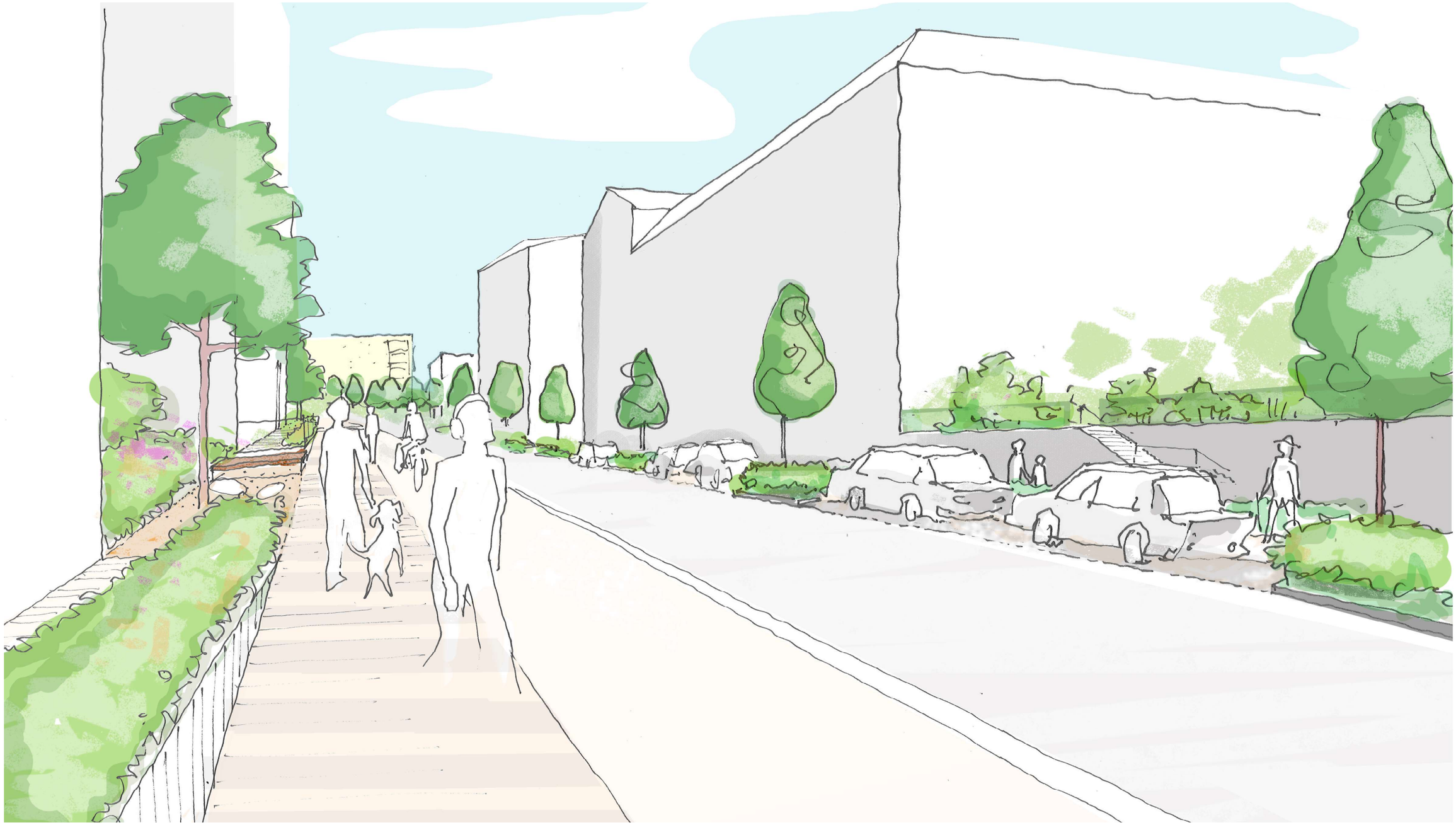

Illustration: Sanna Jonsson Buttery, Ramboll

Högsätravägen föreslås ligga kvar i stort sett befintligt läge, men får i och med den nya bebyggelsen på båda sidor karaktär av en stadsgata.

Träd- och buskplantering varvas med kantstensparkering längs södra sidan. På norra sidan löper gång- och cykelstråket.

Gatans bredd har anpassats för att möjliggöra bebyggelse mot muren på norra sidan då det bedöms eftersträvansvärt att Högsätravägen får bebyggelse på båda sidor, och att den befintliga muren döljs av framförliggande byggnader.

På denna sida av Högsätravägen utgörs grönskan enbart av kvartersmark. Då utrymmet för förgårdsmark är begränsat, blir det viktigt att utrymme som kan rymma vegetation mellan byggnaderna ges.

TORGET

Illustration: Sanna Jonsson Buttery, Ramboll

I östra delen av området föreslås vårdfunktioner samlas i kvarter B, Hälsans Hus. Detta ligger i anslutning till busshållplatsen (1.) och det befintliga vårdboendet och blir därför den mest aktiva delen av området.

Här skapas ett liten plats på södra sidan av Hälsans Hus. Torget föreslås ges en mer hårdgjord torgkaraktär norr om GC-stråket, med sittplatser, finplantering och fontän samt ett större träd eller grupp av träd (2.).

Söder om gång- och cykelstråket föreslås en plats med mer gröna inslag, blommande vegetation och informella lekmöjligheter till exempel i form av lekskulpturer (3).

Gränsen mot vårdboendets befintliga angöringsytor föreslås stärkas med planteringar (4.).

Koppling till skogspartiet föreslås via trappor (5.).

För att överbrygga de stora nivåskillnaderna mellan skogspartiet och torget, krävs att det som idag är en mycket brant bergsskärning, släntas ut eller terrasseras (6.).

I samband med att det befintliga sjukhuset rivs, föreslås också gången mellan denna byggnad och vårdboendet rivas. Denna gångtunnel kan möjligen ha en stödmursfunktion för den högre marken bakom. Utifrån markens utseende, är det däremot mer troligt att marken utgörs av berg och gångens stödfunktion är begränsad.

Innan man går vidare i nästa skede är det viktigt att markförhållandena samt vårdboendets grundläggning fastställs av geotekniker, för att fastlägga stabilitet och eventuellt behov/placering av stödmur (7.)

GC-STRÅKET

Illustration: Sanna Jonsson Buttery, Ramboll

Det östvästliga gång- och cykelstråket knyter samman de östra delarnas funktioner med Larsberg och Lidingöbanan i väst, via den befintliga gång- och cykelbron.

Den generösa planteringen som separerar GC-stråket från lokalgatan, skapar tillsammans med förgårdsmark och bostadsgårdar som öppnar sig på båda sidor, för ett ljust och grönt stråk för gående och cyklister.

Planteringen längs gång- och cykelstråket ges med fördel en informell karaktär som kompletterar Högsätravägens stramare uttryck.

Planteringen föreslås vara en regnbädd och beräknas kunna dimensioneras för att ta hand om ytavrinningen från stora delar av Radhusvägen.

För principer och beräkningar, se Kapitel 3 Dagvatten samt separat Dagvattenutredning.

Utöver sin funktion som regnbädd, har denna planteringsyta möjlighet att fungera som en linjär park med möjlighet att röra sig genom den på spänger, bryggor eller stenar.

LÄNGDSEKTIONER

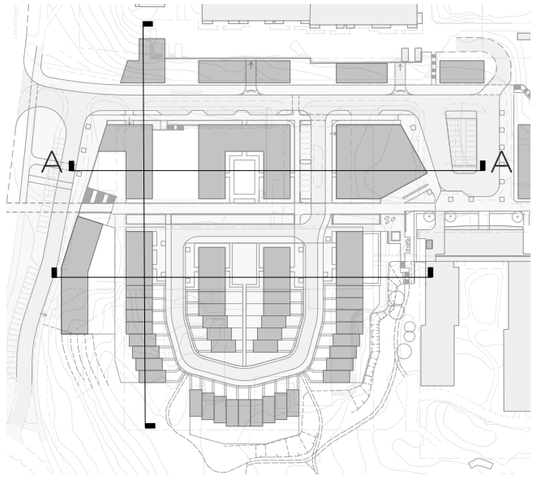

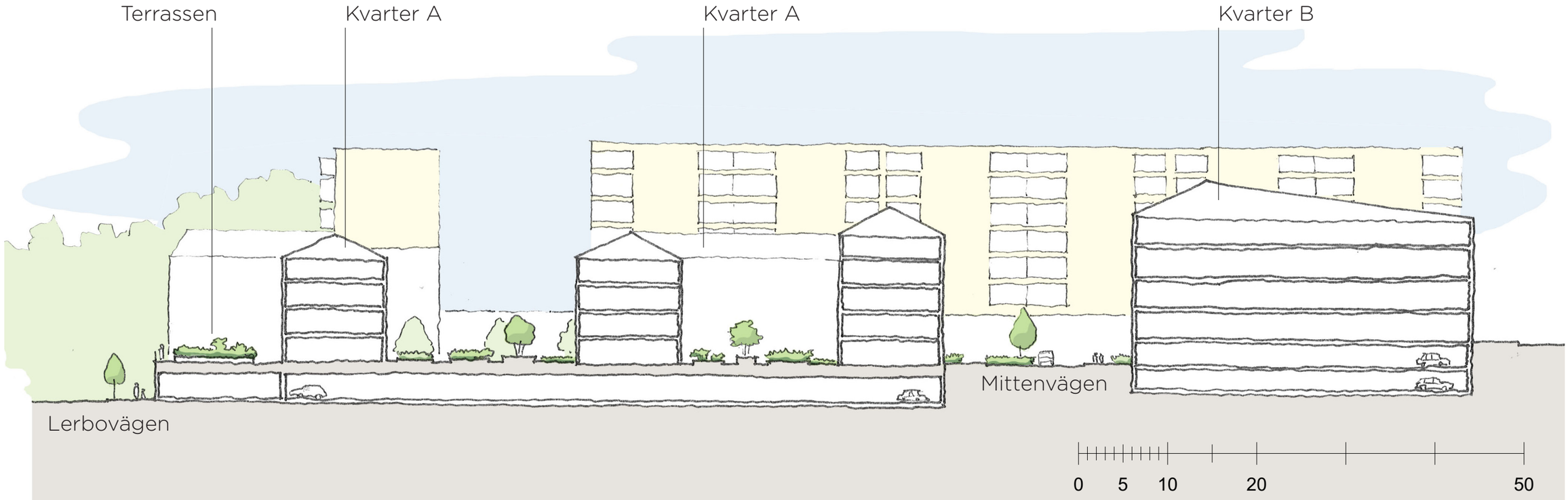

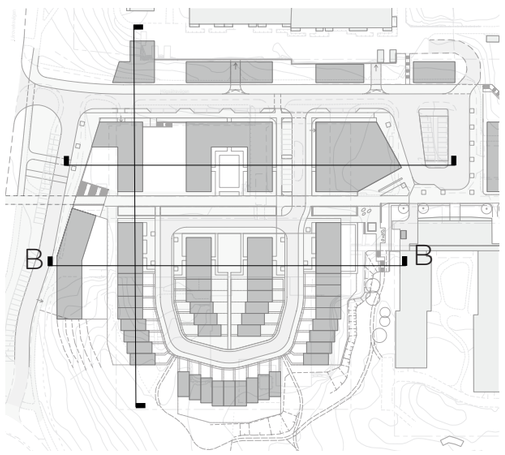
B
B

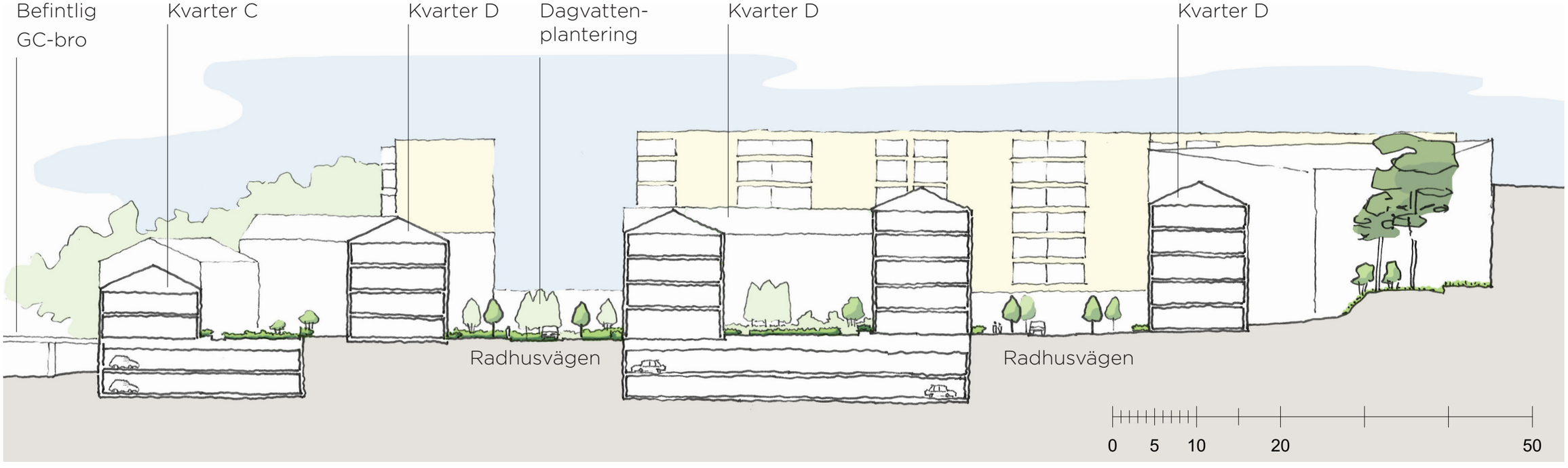
Befintlig GC-bro
Kvarter C
Kvarter D
Dagvatten-plantering
Kvarter D
Kvarter D
Radhusvägen
Radhusvägen
0
5
10
20
50

LÄNGDSEKTIONER

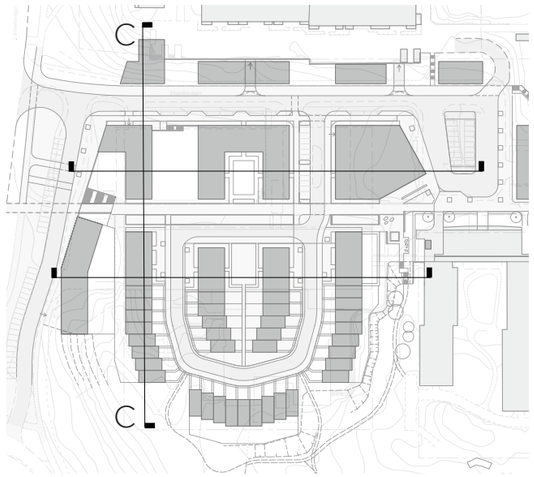

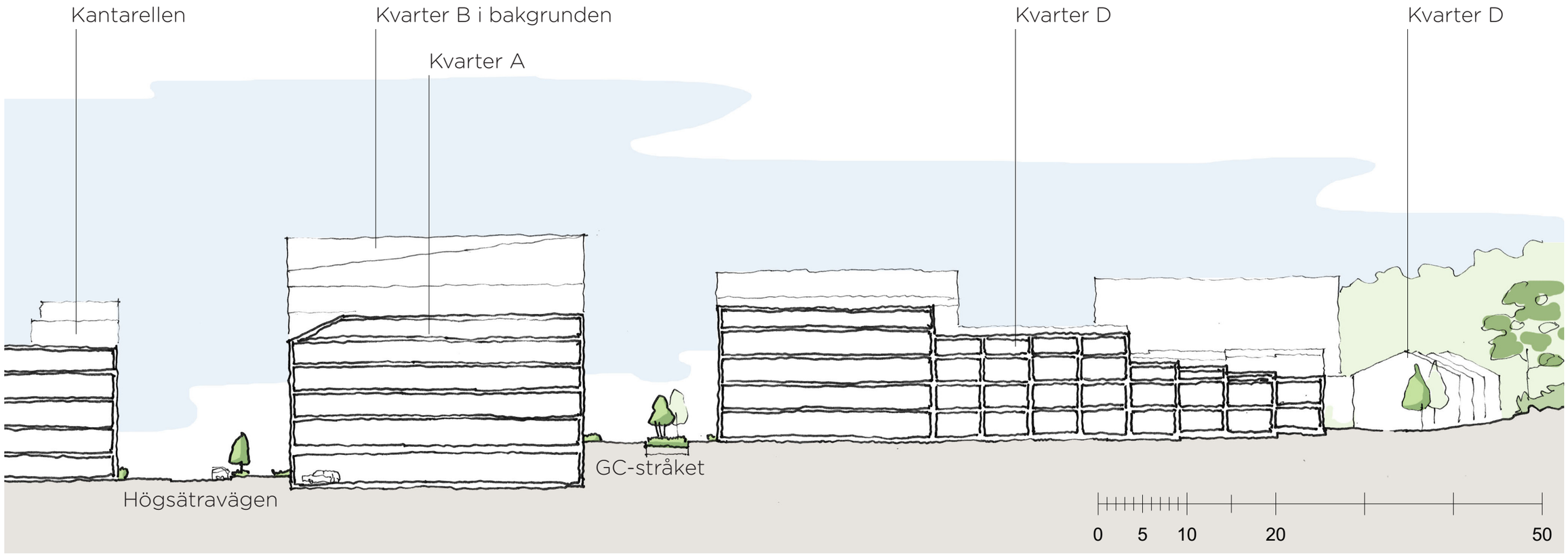

GATUSEKTIONER: HÖGSÄTRAVÄGEN

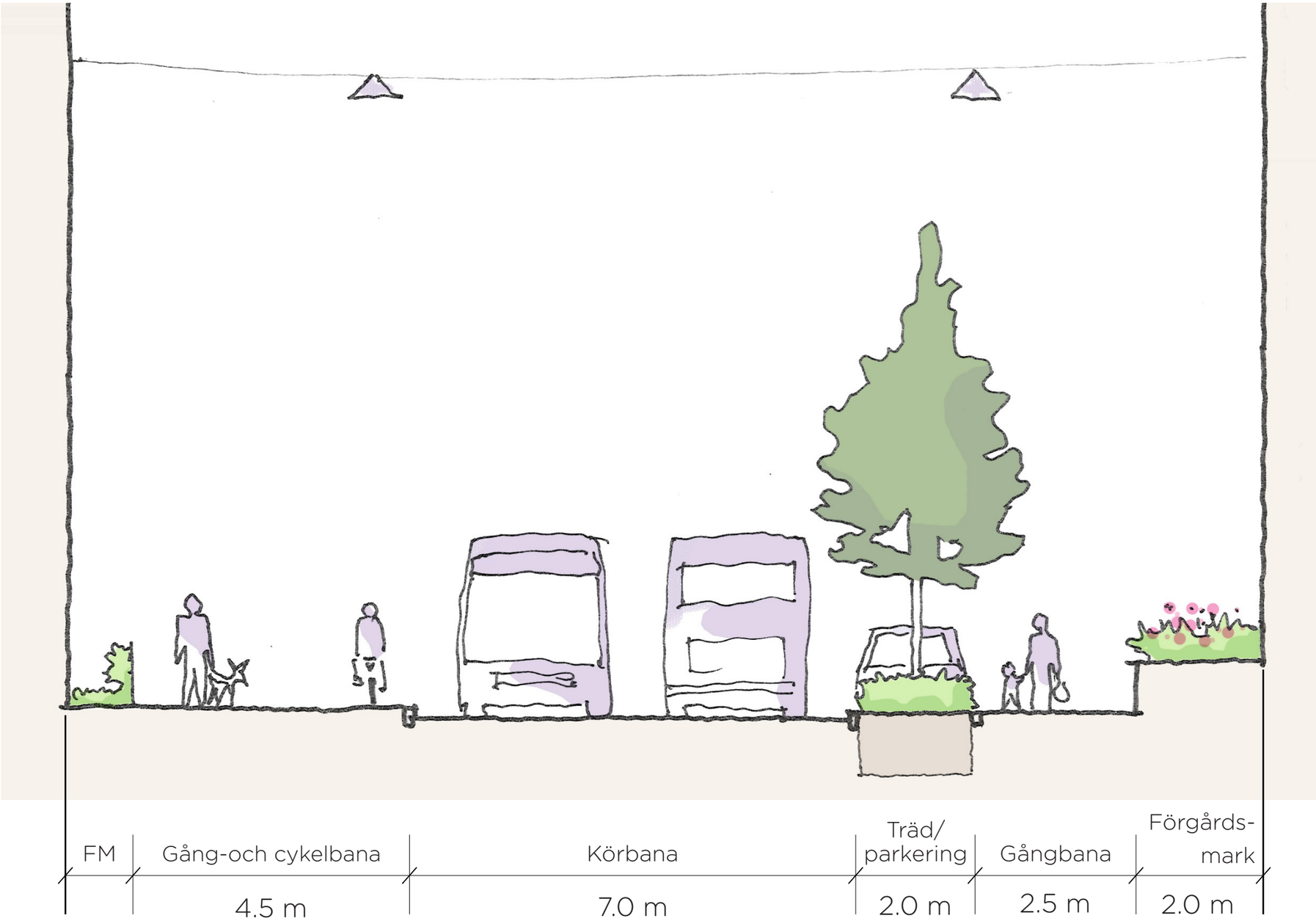

GC-STRÅKET

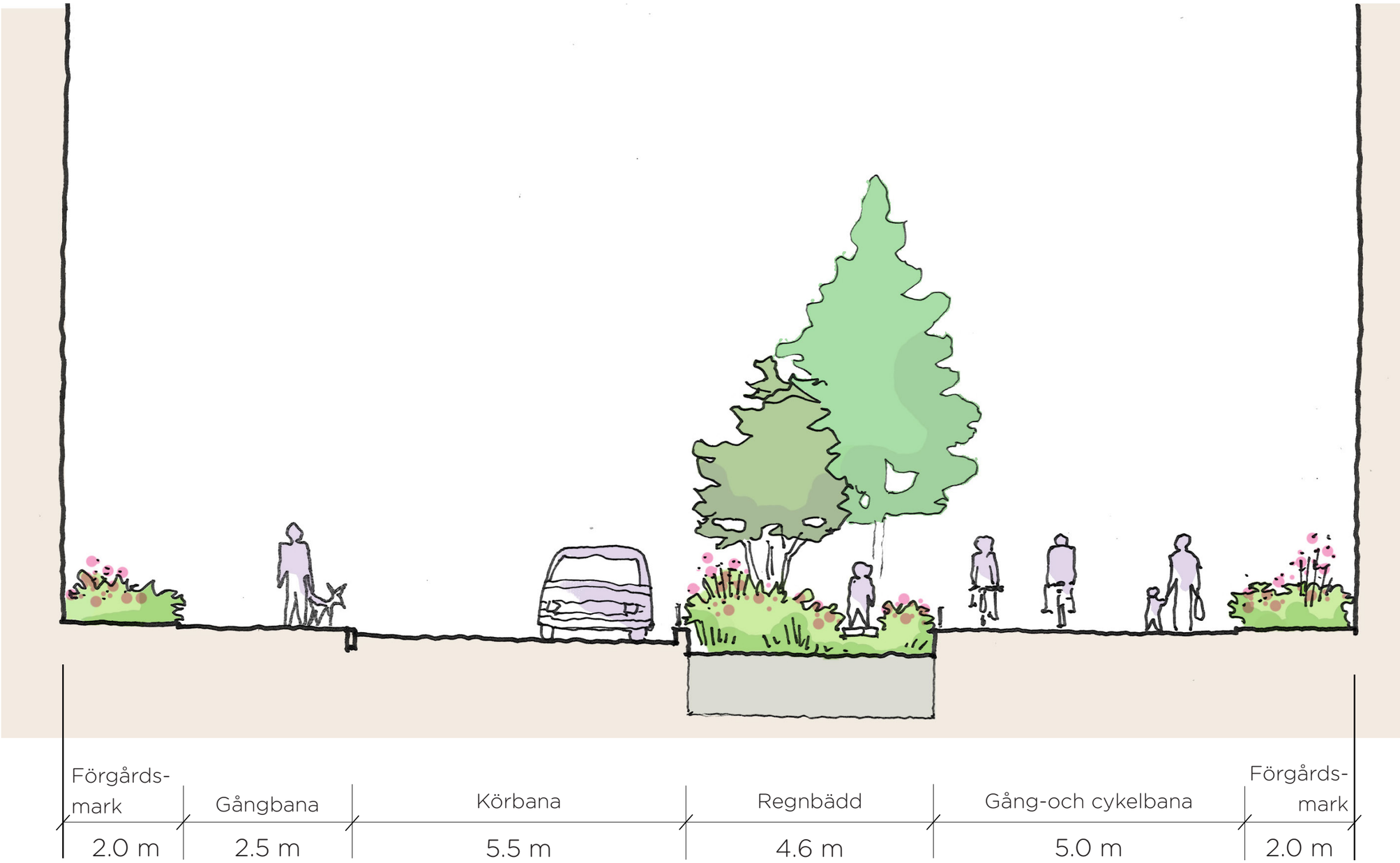
Förgårds-
mark
2.0 m
Gångbana
2.5 m
Körbana
5.5 m
Regnbädd
4.6 m
Gång-och cykelbana
5.0 m
Förgårds-
mark
2.0 m

MITTVÄGEN

Förgårds-
mark
2.0 m
Gångbana
2.5 m
Parkering/plantering
5.0 m
Körbana
6.5 m
Gångbana
3.0 m
Förgårds-
mark
2.0 m
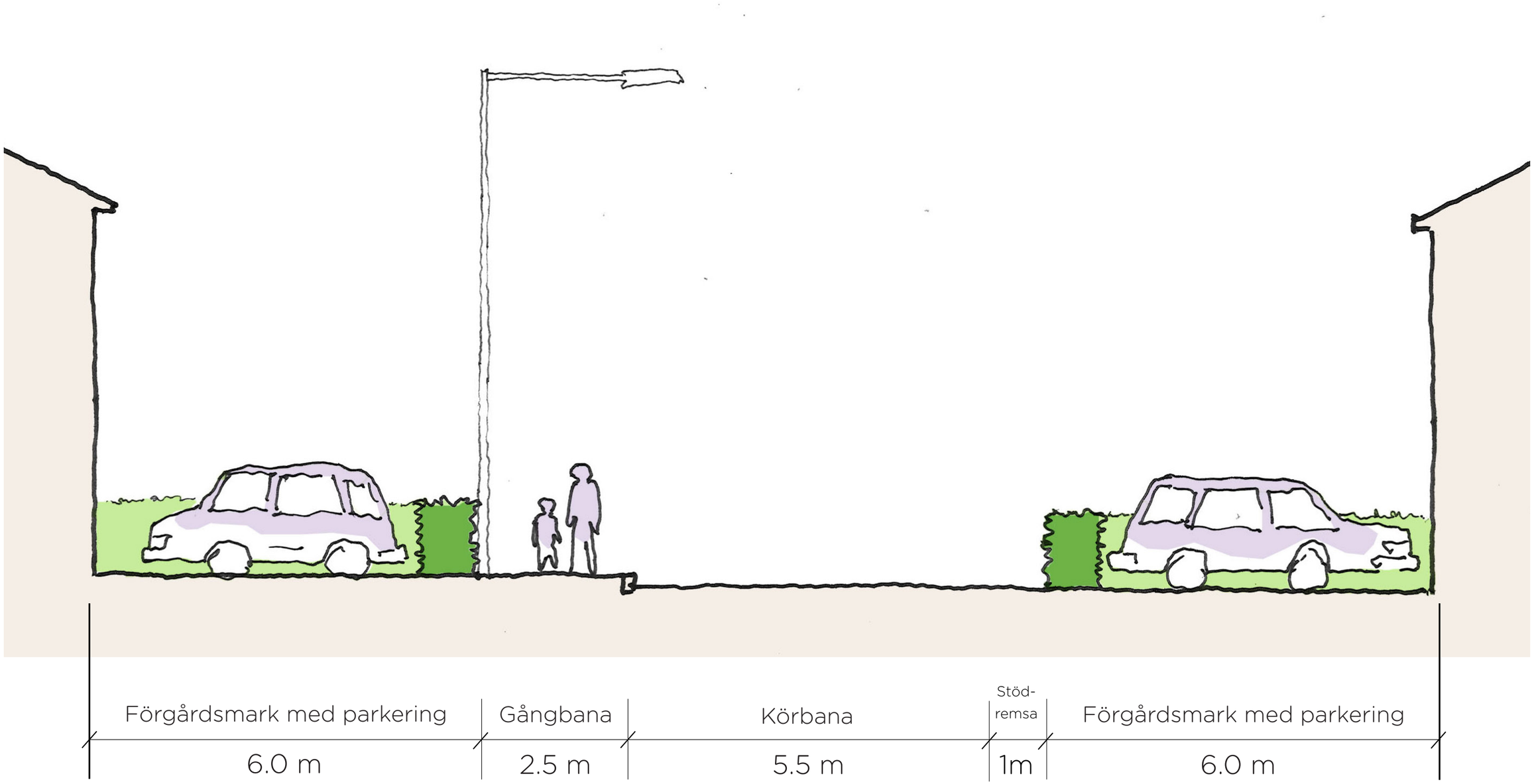
RADHUSVÄGEN